

MIRJA IIVONEN

## Kirjasto-opista kirjastotieteeksi ja informatiikaksi

Iivonen, Mirja, Kirjasto-opista kirjastotieteeksi ja informatiikaksi. [From subacademic to academic library and information science]. *Kirjastotiede ja informatiikka* 5 (3): 83–87, 1986.

The process during which the Finnish library education began on the faculty level at the University of Tampere in the beginning of 1970s is described. The process was important in at least three respects: 1) The library and information science was placed within the faculty of social sciences. 2) Library science and information science were joined together to form a unified science. 3) It contributed to the development of the library profession and library work.

*Address: Department of Library and Information Science, University of Tampere, PB 607, SF-33101 Tampere, Finland*

### Muutoksen aika

Kirjastoalan koulutuksen siirtämisestä opetusjaostosta tiedekuntaan keskusteltiin Tampereen yliopistossa ja vuonna 1966, kun käsiteltiin *yhteiskunnallisen opetusjaoston uudistamista*. Tällöin opetusjaostossa esitettiin suunnitelma, jonka mukaan kirjastotutkinto tulee erottaa yhteiskunnallisesta opetusjaostosta ja kirjastoalan opetus liittää *humanistiseen tiedekuntaan*. (Tampereen yliopisto. Yhteiskunnallinen opetusjaosto. Kokous 15/1966, 8. 10. 1966. Pöytäkirja, liite 3) Vuonna 1967 yhteiskunnallinen opetusjaosto teki samansisältöisen esityksen yliopiston taloushallitukselle ja perusteli sitä sillä, että

»kirjastotutkinnon opiskelijain pohjakoulutusvaatimukset ovat samat kuin yliopiston tiedekuntien opiskelijain pohjakoulutusvaatimukset ja että tutkinnon opetuksesta asiallisesti enää pääaineen, kirjasto-opin, opetus on yhteiskunnalliseen opetusjaostoon liitettynä. Mainittakoon, että nykyisin monet kirjasto-opin opiskelijoista kirjottautuvat jo tiedekuntaan tai ovat opiskelleet siellä ennen kuin aloittivat kirjasto-opin opiskelun». (Tampereen yliopisto. Yhteiskunnallinen opetusjaosto. Kokous 16/1967, 25. 10. 1967, pöytäkirja, liite 23)

Kirjastoalan koulutuksen siirto opetusjaostosta tiedekuntaan tuli uudelleen keskusteltua Tampereen yliopiston sisällä, kun Tampereen yliopiston yhteiskuntatieteellinen opetusjaosto lähetti 29. 9. 1969 päivätyn kirjeen *yhteiskuntatieteelliselle tiedekunnalle*. Kirjeessä ehdotettiin, että yhteiskuntatieteellinen tiedekunta ryhtyisi toimenpiteisiin kirjastoalan koulutuksen siirtämiseksi opetusjaostosta tiedekuntaan ja viitattiin siihen tyytymättömyyteen, jota Tampereen yliopiston kirjastokoulutusta kohtaan oli tuotu esiin eri yhteyksissä. Näkyvänä tyytymättömyyden ilmaisu-  
na mainittiin elokuussa 1969 Vaasassa pidettyjen valtakunnallisten kirjastopäivien julkilausuma. Opetusjaoston kirjeessä mainittiin myös vuoden 1969 edustakuntapäivillä tehty toivomusaloite määrärahasta *kirjasto-opin* professorin virran perustamiseksi Tampereen yliopistoon. (Tampereen yliopisto. Yhteiskuntatieteellinen tiedekunta. Kokous 16/1969, 1. 10. 69. Pöytäkirja § 4, liite 25) Kirjeessä mainitun eduskuntaaloitteen ensimmäisenä allekirjoittajana oli Arvo Salo. Hänen lisäksi aloitteen olivat allekirjoittaneet Meeri Kalavainen, Sylvi Siltanen, Antti

A. Halme ja Ensio Partanen Suomen Sosiaalidemokraattisesta Puolueesta, Kauko Hjerppe, Veikko Saarto, Siiri Lehmonen ja Georg Backlund (SKDL:stä), E.J. Paavola Liberaalisesta kansanpuolueesta, E. Uusitalo Keskustapuolueesta ja Evald Häggblom Ruotsalaisesta kansanpuolueesta. (Valtiopäiväasiakirjat 1969, s. 629, Toivomusaloite no 279) Aloitteella oli siis varsin laaja-alainen poliittinen kannatus.

Yhteiskuntatieteellinen tiedekunta otti asian käsiteltäväksi 8. 10. 1969 pitämässään kokouksessa tulo- ja menoarvion käsittelyn yhteydessä ja päätti »esittää otettavaksi yliopiston vuoden 1970 talousarvioon omin varoin perustettavaksi virat», joiden kiireellisyysjärjestyksessä ensimmäisenä oli *kirjastotieteen professorinvirka*. Samassa yhteydessä esitettiin, että tämä virka tulisi mukaan valtion vuoden 1971 tulo- ja menoarvioon. Perusteluina sanotaan:

»Suomen kirjastolaitos on voimakkaassa uudelleen jäsentymisen vaiheessa tiedotuskentän, aikuiskasvatustavoitteiden ja väestön sosiaalisen rakenteen muutoksen sekä uudenaikaisen kirjastokäsittelyn esiintymisen johdosta. Tästä syystä on valtakunnallisesti välttämätöntä aloittaa nopeasti alan tiedekuntarasoineen opetus ja tutkimustoiminta. Tämä on käynyt ilmi kuluvana vuonna mm. Vaasassa pidettyjen valtakunnallisten kirjastopäivien voimakkaassa julkilauseumassa sekä kahdessa asiaa koskevassa eduskunta-aloitteessa. Kun Tampereen yliopisto (YKK) on ollut vuodesta 1945 tämän alan ainoa peruskoulutuspaikka Suomessa, mahdollisuudet uusien tarpeiden mukaiseen professuuriin ovat tässä yliopistossa parhaat ja olisi valtakunnalliselta kannalta epätarkoituksenmukaista aloittaa tämä uusi tieteenala korkeakoulussa, jolla ei ole siinä Tampereen yliopiston kokemusta ja nykyistä opetuskapasiteettia». (Tampereen yliopisto. Yhteiskuntatieteellinen tiedekunta. Kokous 17/1969, 8. 10. 1969. Pöytäkirja § 6, liite 1A)

Vielä vuonna 1970 kirjastotieteen professuuria ei Tampereen yliopistoon perustettu ja niinpä yliopiston budjetissa vuodelle 1971 tehtiin uusi esitys yhteiskuntatieteelliseen tiedekuntaan perustettavasta professuurista, joka nyt määritettiin *kirjastotieteen ja informatiikan professorin* viraksi. Yhteiskunnallisen opetusjaoston tiedekunnalle 25. 9. 1970 osoittamassa kirjelmässä opetusjaosto toteaa:

»Koska yhteiskuntatieteelliseen tiedekuntaan on valtion vuoden 1971 talousarvioehdotuksessa esitetty perustettavaksi kirjastotieteen ja informatiikan professorinvirka, yhteiskunnallinen opetusjaosto esittää kunnioittavasti, että Yhteiskuntatieteellinen tiedekunta ryhtyisi suunnittelemaan yhteiskunnallisessa opetusjaostossa olevan kirjasto-opetuksen siirtämistä ko. tiedekuntaan 1. 9. 1971 alkaen». (Tampereen yliopisto. Yhteiskuntatieteellinen tiedekunta. Kokous 19/1970, 28. 10. 1970, Pöytäkirja, liite 1)

Tiedekunta asetti ensin itse toimikunnan suunnittelemaan siirtoa (Tampereen yliopisto. Yhteiskuntatieteellinen tiedekunta. Kokous 18/1970,

23. 10. 1970, § 6), mutta päätti sitten kokouksessaan 28. 10. 1970 asian siirtämisestä Yliopiston hallitukselle (Tampereen yliopisto. Yhteiskuntatieteellinen tiedekunta. Kokous 19/1970, Pöytäkirja § 3).

Yliopiston hallitus asetti 20. 11. 1970 toimikunnan, jonka tehtävänä oli laatia ehdotus kirjasto-opin siirtämiseksi yhteiskuntatieteelliseen tiedekuntaan. Tuohon toimikuntaan kuuluivat aluksi puheenjohtajana vt. prof., dosentti Pentti Salmelin ja hänen pyydettyään eroa puheenjohtajana prof. Reino Salo, jäseninä Eeva-Marjatta Karstu, Oili Kokkonen, Mikko Mäkelä, Reijo Perälä, Anneli Putkonen, Kaarina Ranta, Ritva Sievänen-Allen ja Elin Törnudd. Toimikunnan sihteerinä toimi apulaisihteeriksi Kristi Rautakallio.

Toimikunta jätti yliopiston hallitukselle esityksensä 16. 3. 1971. Toimikunta teki esityksen Kirjastotieteen ja informatiikan laitoksen perustamisesta yhteiskuntatieteelliseen tiedekuntaan; tutkinnoista, joihin voidaan ottaa pääaineeksi kirjastotiede ja informatiikka sekä kirjastotutkimuksen siirtämisestä tiedekuntaan; kirjastotieteen ja informatiikan kurssivaatimuksista; opiskelijavalmista kirjastotieteen ja informatiikan sekä kirjastotutkimuksen osalta ja kirjastotieteen ja informatiikan professorinviran opetusalan määrittämisestä. (Tampereen yliopisto. Hallitus. Pöytäkirja 14. 12. 1971. Liite 4/B 3/22/1971)

Varat kirjastotieteen ja informatiikan professuuriin myönnettiin eduskunnassa 20. 1. 1971 hyväksyttäessä valtion budjettia vuodelle 1971. Tampereen yliopiston kanslerin päätöksellä esitelyssä, joka pidettiin 13. tammikuuta 1972 kansleri päätti:

»— lakkauttaa tänään yhteiskunnallisen opetusjaoston kirjastotutkimuksen sekä

— perustaa tänään yhteiskuntatieteelliseen tiedekuntaan lakkautettua kirjastotutkiminta vastaavan kirjastotutkimuksen» (Tampereen Yliopiston kanslerin päätökset 1/1972, 1 §)

Päätös, jolla kirjastoalan koulutus siirrettiin opetusjaostosta tiedekuntaan ja jolla kirjastoppi muutettiin kirjastotieteen ja informatiikaksi sisältää elementtejä, jotka tieteenalamme identiteetin kannalta saattavat olla hyvinkin merkityksellisiä.

### Yhteiskuntatieteen

Ensimmäisenä tällaisena merkityksellisenä elementtinä voidaan nähdä tieteenalan sijoittaminen nimenomaisesti *yhteiskuntatieteelliseen tiedekuntaan*. Siirtoa yhteiskunnallisesta opetusjaostosta tiedekuntaan, jonka nimessä myös esiintyy sana yhteiskunta ei voida pitää pelkkänä sattumana. Siirto yhteiskuntatieteelliseen tie-

dekuntaan ei ollut ensimmäinen esitetty vaihtoehto, aikaisemminhan oli jo esitetty siirtoa humanistiseen yhteiskuntaan. Mielenkiintoista onkin nähdä näiden esitysten tueksi lausuttujen perustelujen erilaisuus. Siirtoa humanistiseen tiedekuntaan perusteltiin sillä, että kirjastotutkimuksen opiskelijoiden pohjakoulutusvaatimukset ovat samat kuin tiedekunnissa opiskelevien pohjakoulutusvaatimukset ja että opiskelijat opiskelevat humanistisessa tiedekunnassa jo muutenkin. Sen sijaan siirtoa yhteiskuntatieteelliseen tiedekuntaan perusteltiin kirjastolaitoksessa ja yhteiskunnassa tahtuneilla muutoksilla.

Siirto yhteiskuntatieteelliseen tiedekuntaan näyttää olleen selkeästi ajateltu vaihtoehto ja sillä lienee selvä kytkentä 60-luvulla lisääntyneeseen yhteiskunnalliseen aktiivisuuteen. Kirjastoalan koulutuksen muutosta edeltäneessä keskustelussa nousi selvästi esiin yhteiskunnallinen muutos ja kirjaston rooli muuttuvassa yhteiskunnassa. Tähän kirjaston rooliin muuttuvassa yhteiskunnassa viitattiin mm. aikaisemmin mainitussa eduskunta-aloitteessa. Aloitteessa todetaan:

»Koulutusyhteiskunnassa etenkin ns. uudelleen-koulutuksessa sekä koulutuksen saaneiden tiedon ja taidon ylläpitämisessä ja jatkuvassa kehittämisessä, yleisessä kansalaistoiminnassa, viihtyvyyden lisäämisessä eri seuduilla sekä kansalaisten kasvavien kulttuuritarpeiden tyydyttämisessä on kirjastoilla samoin suuri ja tutkimusten mukaan kasvava tehtävä. Näitä tehtäviä kirjasto ei pysty hoitamaan ilman koulutettua henkilökuntaa». (Valtiopäiväasiakirjat 1969, s. 629, Toivomusaloite no 279)

Kirjaston rooliin yhteiskunnallisena instituutiona viitattiin myös siinä keskustelussa, jota käytiin kirjastoalan järjestöissä. Esimerkiksi Vaasan kirjastopäivien julkilausumassa todetaan kirjastotoimen suunnittelun olevan osa yhteiskunnan suunnittelua ja kirjastopolitiikan osa yleistä politiikkaa (Julkilausuma, 122). Kirjastoalan järjestöjen asettama yleisten kirjastojen kirjastonhoitajien koulutusta pohtinut työryhmä puolestaan totesi:

»Aiheellista on käsitellä kirjasto entistä voimakkaammin yhdeksi yhteiskunnan instituutioksi kulttuurin ja erityisesti tiedon välityksen alalla erottamatta sitä yleisestä tiedon välityksestä ja sen pohjana olevasta teoriasta» (Meri, 148)

Kirjastotieteen ja informatiikan sijoittamisen nimenomaan yhteiskuntatieteelliseen tiedekuntaan voisi olettaa tulevan näkyviin esim. tutkimusongelmien valinnassa sekä tutkimusten kytkeytymisessä yhteiskuntatieteiden tarjoamaan tiedepohjaan ja yhteiskuntatieteellisiin teorioihin. Kirjastotiede ja informatiikka on tähänastisen, vähäisenkin tamperelaisen tutkimushistoriansa aikana näyttänyt varsin poikkeusteellisenä, perinteiset tieteenalarajat, myös tiederyhmärajat

ylittävänä tutkimusalana. Kyky ylittää tieteenalojen ja tiederyhmien väliset rajat ei kuitenkaan välttämättä merkitse eikä sen tarvitse merkitä yhteiskunta-aspektin unohtamista. Päinvastoin se voi syventää yhteiskunnallisen ja kulttuurisen ympäristön huomioonottamista alan tutkimuksessa.

## Yhtenäistieteeksi

Toinen tieteenalamme identiteetin kannalta merkittävä elementti, joka päätökseen professuurin ja tiedekuntatasoisen ainelaitoksen perustamisesta sisältyi, on nähdäkseni *kirjastotieteen ja informatiikan kytkeminen yhteen*. Kirjastoalan koulutuksen siirtäminen tiedekuntaan olisi yhtä hyvin voinut merkitä vain kirjastotieteen tuloa yhteiskuntatieteelliseen tiedekuntaan. Aikaisemmat esitykset koskivatkin aluksi kirjasto-opin ja sittemmin kirjastotieteen professuurin perustamista. Vasta vuoden 1971 budjettiin esitettiin kirjastotieteen ja informatiikan professuurin perustamista. Ja niinpä tämän esityksen toteutuessa Tampereelle perustettiin tieteenala, jota kutsutaan *kirjastotieteeksi ja informatiikaksi*.

Samaan aikaan kun maassamme keskusteltiin kirjastoalan koulutuksen muutoksen tarpeellisuudesta puhuttiin myös informatiikan akateemisen opetuksen ja tutkimuksen järjestämisestä. Tieteellisen informoinnin neuvottelukunta sai tehtäväkseen edeltäjänsä Tieteellisen kirjallisuuspalvelun toimikunnan (Kivalon toimikunnan) selvitysten jatkamisen ja jätti 1. 10. 1970 Opetusministeriölle mietinnön, joka koski informatiikan opetuksen järjestämistä maamme korkeakouluissa. Neuvottelukunta laati esityksen sekä informatiikan opetusohjelmaksi että informatiikan korkeakouluopetuksen järjestämiseksi. Opetuksen järjestämiseksi neuvottelukunta esitti:

1. Tampereen yliopiston yhteiskuntatieteelliseen tiedekuntaan perustetaan syyslukukauden 1971 alusta kirjastotieteen ja informatiikan professuuri,
2. Helsingin yliopistoon perustettaisiin mahdollisimman pian suoraan keskushallinnon alainen informatiikan laitos ja sinne informatiikan professuuri,
3. myös muissa korkeakouluissa ja yliopistoissa pyritäisiin järjestämään informatiikan opetusta esim. tietojenkäsittelyopin laitoksen yhteydessä,
4. informatiikan opettaja- ja tutkijajavojen kiireellistä kouluttamista varten Tieteellisen informoinnin neuvottelukunnalle myönnettäisiin vuosina 1972—1974 erityinen vuotuinen määräraha sekä
5. informatiikalle varattaisiin vakinainen sija valtion tieteellisten toimikuntien tutkimusohjelmassa. (Kom.miet. 1970: B 77, 26—32)

Tieteellisen informoinnin neuvottelukunta esitti siis erilaisia tapoja järjestää *informatiikan* korkeakoulutasoinen opetus Suomessa. Se, että neuvottelukunta päätyi esittämään myös Tampereen yliopiston yhteiskuntatieteelliseen tiedekuntaan

perustettavaa kirjastotieteen ja informatiikan professuuria on ymmärrettävää, koska Hallituksen esitys eduskunnalle valtion vuoden 1971 tulo- ja menoarvioksi oli jo valmistunut, ja tähän esitykseen oli jo otettu mukaan ko. professuuri. Luukuunnottamatta Tampereelle perustettavaa professuuria, neuvottelukunta näki informatiikan opetuksen muotoutuvan varsin erillään kirjastotieteen opetuksesta.

Kirjastotieteen ja informatiikan opetuksen kytkeminen yhteen Tampereella heijastaa, aluksi ehkä epämääräistäkin näkemystä tieteiden välisestä kiinteästä suhteesta. Ensimmäiset vakavammat pohdinnat kirjastotieteen ja informatiikan tiedeperustasta ja asemasta tieteiden järjestelmässä julkaistiin vuonna 1976 ilmestyneessä Kirjastotieteen ja informatiikan laitoksen tutkinnon uudistusuudistustyöryhmän väliraportissa. Tässä raportissa viitattiin kirjastotieteen ja informatiikan jonkinlaiseen olemassa olevaan yhteiseen ydinalueeseen. Kirjastotieteen ja informatiikan koulutuksen yhdistämistä perusteltiin sillä, että »molempien koulutuksessa on kysymys samoista teoreettisista perusteista, joita sovelletaan ammattikäytäntöön». Myös kirjastotieteen ja informatiikan tutkimuksen ongelmat nähtiin raportissa tieteellisesti samantyyppisinä (Tutkinnon uudistustyöryhmän, 9—14) Myöhemmin Tuula H. Laaksovirta on pyrkinyt syventämään yhtenäistiedekäsitystä metodologisen tarkastelun kautta (Laaksovirta, 35—44). Kirjastotieteen ja informatiikan sisällä on luonnollisesti erilaisia tutkimussuuntauksia, jotka konkretisoituvat erilaisissa tutkimusprojekteissa, ja nämä projektit puolestaan saattavat erota toisistaan hyvinkin paljon. Mutta näinhän on muissakin tieteissä. Erilaiset tutkimussuuntauksiset ja koulukunnat eivät vielä merkitse kirjastotieteen ja informatiikan eroamista eri tieteiksi.

### Muuttuva ammatti

Kirjasto-opin kasvaminen kirjastotieteenksi ja informatiikaksi on merkinnyt myös tieteellisen perustan hakemista kirjastonhoitajien työlle ja sitä kautta pyrkimystä ammattikäytännön muuttamiseen. On hyvä muistaa, että kirjastoalan järjestöt olivat voimakkaasti vaikuttamassa kirjastotieteen ja informatiikan syntyyn Suomessa. Järjestöjen taholta esitettiin vaatimuksia koulutuksen uudistamiseksi ja järjestöjen taholla nähtiin myös kirjasto- ja informaatiopalvelualan tutkimuksen tarpeellisuus. Tampereen yliopiston hallituksen asettamassa kirjastotutkimuksen tiedekuntaan siirtämistä suunnittelemassa työryhmässä oli järjestöjen edustus myös varsin selvä. Jos kirjastoalan järjestöjen katsotaan edustavan, ai-

nakin osaksi, alan ammattikuntaa, niin silloin myös ammatti itse pyrki muuttumaan.

Kirjasto- ja informaatiopalvelualan koulutuksen tieteellistämisen on katsottu johtavan ammattien professionalisoitumiseen. Mutta onko se sitenkään tuottanut automaattisesti alan ammatteihin profession muita piirteitä?

Artikkelissaan »Terveystieteiden professioihanteet» Osmo Kivinen kuvaa perinteisesti professionaalisen ammatin tyyppimääreitä. Niitä ovat:

- 1) professiolla on tieteellinen perusta ja sen harjoittajilla hallussaan erityistietoja ja -taitoja
- 2) profession hoidettavana on yhteiskunnan kannalta välttämätön tehtävä, useimmiten vielä ns. palvelutehtävä
- 3) professiolla on hallussaan tietty autonomia ja se määrittelee itse oman alansa
- 4) professionharjoittajan uskotaan tietävän asiakkaansa tarpeet objektiivisemmin ja paremmin kuin asiakas itse
- 5) professiolla on oma ammattietiikka
- 6) professioon liittyy erityinen valtuutus
- 7) profession kesken vallitsee tietty kollegiaalisuus
- 8) professiolla on mahdollisuus kontrolloida alan koulutusta ja rekrytointia
- 9) lisäksi profession jäsenten sosiaalinen ja taloudellinen asema on tavallisesti korkea.

Kivinen esittää artikkelissaan myös professioon liittyviä haittoja: professionaalisuusideologiaa voidaan käyttää hyväksi erilaisissa valta-yrkimyksissä, se voi toimia eri ammattien välisen järkevän yhteistyön esteenä ja se voi merkitä myös asiakkaan alistamista. Perinteisinä professionaalina ammatteina Kivinen mainitsee lääkärit, arkkitehdit ja lakimiehet. (Kivinen, 8—14)

Artikkelissaan »Tarvitaanko ammattietiikkaa» Inkeri Heikkilä tarkastelee myös kirjastoammattien professionalisoitumisesta käytyä keskustelua ja esittää rinnakkain perinteisen profession ja avoimen profession, johon kuuluu tiivis vuorovaikutus ympäristön kanssa ja kirjastoalalla käyttäjien korostaminen. Avoimen profession Heikkilä näkee perinteistä professionalismia demokraattisempaa mallina. (Heikkilä, 41—45)

Professionalisoituminen tarjoaa yhden viitekehysten tarkastella koulutuksen tason nousun vaikutusta ammatin muuttumiseen. Tällöin tarkastelu painottaa ammattikuntaa ja siihen liittyvät keskeisesti kysymykset ammatti-identiteetistä ja ammattietiikasta sekä suhteesta muihin ammatteihin. Kirjastoalan koulutuksen tiedekuntaan siirtymisen vaikutusta ammattikäytäntöön voidaan tarkastella toisaalta myös pyrkimällä ym-

märtämään koulutuksen ja työn vuorovaikutussuhdetta, yhteiskunnallisesti vallitsevien käytäntöjen keskinäistä jännitettä. Tämä koulutuksen ja työn suhde sijoittuu aina johonkin yhteiskunnalliseen ja kulttuuriseen todellisuuteen, jossa vaikuttaa mukana erilaisten pelien ja politiikan mekanismit.

### Lopuksi

Kirjasto-oppi kasvoi kirjastotieteeksi ja informatiikaksi melko nopeasti ja helpponeköisesti. Sitä vauhditti asiasta innostuneiden aktivistien joukko ja sitä lienee tukenut ajassa vallinnut yleinen koulutusoptimismi ja usko koulutusyhteiskuntaan. Tuohon samaan aikakauteen sijoittuu myös laajempi keskustelu korkeamman koulutuksen uudistamisesta maassamme, esim. Filosofisten ja yhteiskuntatieteellisten tutkintojen toimikunnan mietintö valmistui vuonna 1972 (Kom.miet. 1972: A 17) Kirjastoalan koulutuksen muuttuminen merkitsi uuden yhteiskuntatieteen syntyä suomalaisen tiedeympäristöön sekä kirjastotieteen ja informatiikan kytkemistä yhteen. Samalla se merkitsi myös kirjastonhoitajien koulutuksen muuttumista ja sitä kautta yhtä mahdollisuutta kirjastotyön kehittämiseen. »Koulutusyhteiskunnassa» painotettiin koulutuksen uudistamista yhteiskuntaa eteenpäin vievänä voimana. »Informaatioyhteiskunnassa» itse työ nähdään yhteiskuntaa muovaavana tekijänä ja muutospaineet kohdistetaan nyt työhön.

Hyväksytty julkaistavaksi 20. 8. 1986

### Lähteet:

- Heikkilä, Inkeri, Tarvitaanko ammattietikkaa? Teoksessa Kirjastotyön ideaa etsimässä. Hki, 1986. s. 33—46. Julkilausuma. Signum 2(7): s. 122, 1969.
- Kivinen, Osmo, Terveystieteiden professioihanteet. Sosiaalinen aikakauskirja 1984 (6): s. 8—14.
- Komiteanmietintö 1970: B 77. Tieteellisen informoinnin neuvottelukunnan III mietintö. Informatiikan opetuksen järjestäminen.
- Komiteanmietintö 1972: A 17. Filosofisten ja yhteiskuntatieteellisten tutkintojen toimikunnan mietintö.
- Laaksovirta, Tuula H., Tieteellinen metodi ja metodologia. Lähtökohtia kirjastotieteen ja informatiikan tutkimuksen metodologialle. Kirjastotiede ja informatiikka 4 (2): s. 35—44, 1985.
- Meri, Sirkka-Liisa, Nuotio, Samuli, Putkonen, Anneli, Yleisten kirjastojen koulutustavoitteet. Kirjastolehti 63 (5): s. 148—151, 1970.
- Tutkimonuudistustyöryhmän väliraportti. Tampereen yliopisto. Kirjastotieteen ja informatiikan laitos. Julkaisu: A 7. Tampere, 1976.
- Valtiopäiväasiakirjat 1969.

### Arkistolähteet:

#### *Tampereen yliopiston arkisto:*

- Tampereen yliopisto. Hallitus. Pöytäkirjat 1971.
- Tampereen yliopisto. Yhteiskunnallinen opetusjaosto. Pöytäkirjat 1966, 1967.
- Tampereen yliopisto. Yhteiskuntatieteellinen tiedekunta. Pöytäkirjat 1969, 1970.
- Tampereen yliopiston kanslerin päätökset 1972.